

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius

info@enmin.lt

2020-11- Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS 2012 M. LAPKRIČIO 7 D. NUTARIMO NR. 1354 „DĖL SUSKYSTINTŲ GAMTINIŲ DUJŲ TERMINALO BŪTINOJO KIEKIO TIEKIMO IR GAMTINIŲ DUJŲ VARTOJIMO PAJĖGUMŲ NUSTATYMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKAITIMO“ PROJEKTO

AB „Klaipėdos nafta“ (toliau – **suskystintų gamtinių dujų (toliau – SGD) terminalo operatorius, Operatorius**) susipažino su Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos (toliau – **Energetikos ministerija**) parengtu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 7 d. nutarimo Nr. 1354 „Dėl Suskystintų gamtinių dujų terminalo būtinąjo kiekio tiekimo ir gamtinių dujų vartojimo pajėgumų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektu (toliau – **Nutarimo projektas**), kuriuo siūloma nustatyti SGD terminalo būtinąjį kiekį – 1 898 383 299 kWh gamtinių dujų per metus, esant atitinkamoms norminėms sąlygoms, numatomoms Nutarimo projekte, bei teikia komentarus ir pastebėjimus.

Energetikos ministerija Nutarimo projekto lydraštyje pateikia informaciją apie SGD terminalo būtinąjo kiekio tiekimą. SGD terminalo būtinasis kiekis yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) nustatyta tvarka apskaičiuotas, suderintas su Valstybine energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba) ir Vyriausybės patvirtintas SGD terminalo būtinajai veiklai užtikrinti reikalingas minimalus metinis dujinamų gamtinių dujų kiekis (Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo (toliau – SGTĮ) 2 straipsnio 3 dalis. Minimalus metinis gamtinių dujų kiekis užtikrina SGD terminalo technologinį dujinimo procesą ir palaiko galimybę, atsiradus poreikiui pradėti dujinimo procesą ir tiekti gamtines dujas į perdavimo sistemą, kai SGD terminalo dujinimo procesas nebuvo vykdomas.

Energetikos ministerija pažymi, jog remiantis Operatoriaus pateikta informacija, 88 dienos yra maksimalus laikotarpis, kurį SGD terminalas gali nevykdyti SGD dujinimo ir užtikrinti nuolatinį terminalo pasirengimą esant poreikiui atnaujinti dujinimą ir dujų tiekimą į perdavimo sistemą. Taip pat, pažymima, jog SGD terminalo tinkamai technologinei būklei palaikyti yra reikalingi 4 tipiniai (~140.000 m³ SGD) kroviniai per metus.

Dėl SGD terminalo būtinąjo kiekio derinimo

SGD terminalo operatorius atkreipia dėmesį, jog vykdant SGTĮ numatytą SGD terminalo būtinąjo kiekio derinimo bei tvirtinimo procedūrą, SGD terminalo operatorius pateikė informaciją, jog pagrįstu SGD terminalo būtinuoju kiekiu yra laikomi 4 tipiniai SGD kroviniai per metus. Būtent minimas kiekis leidžia objektyviai užtikrinti SGD terminalui įstatymu keliamų pareigų vykdymą: esant poreikiui, tiekti **tinkamos kokybės** gamtines dujas į perdavimo sistemą. Taip pat Operatorius informavo Energetikos ministeriją ir Tarybą, kad SGD terminalo operatoriui dedant maksimalias pastangas nebuvo rasta SGD terminalo technologinių sprendinių, kurie užtikrintų pristatomų krovinių tinkamos kokybės išlaikymą ilgesnį nei maksimalų 60 – 90 kalendorinių dienų laikotarpį. Įvertinus SGD terminalo technologinį veikimą, pažymėtina, jog aplinkybės, kurių

pagrindu buvo nustatytas 4 tipinių SGD krovinių per metus būtinas SGD terminalo kiekis, nėra pasikeitusios.

Taryba, atsižvelgdama į Operatoriaus pateiktą derinimui būtinojo SGD terminalo kiekio tiekimą, taip pat pažymėjo, jog nėra duomenų, kuriais vadovaujantis Taryba turėtų pagrindą nustatyti kitokį SGD terminalo būtinąjį kiekį liekančiam 2021 – 2024 m. periodui, t. y. nurodė vadovautis 2019 m. balandžio 1 d. nutarimu Nr. O3E-95 „Dėl Suskystintų gamtinių dujų terminalo būtinojo kiekio derinimo“.

Dėl Nutarimo projekte numatyto SGD terminalo būtinojo kiekio

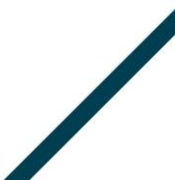
Energetikos ministerija pažymi, jog 2016 – 2020 m. laikotarpiu į Klaipėdos SGD terminalą buvo pristatoma 10 – 20 tipinio dydžio SGD krovinių. Minėta informacija grindžiama SGD terminalo operatoriaus skelbiamais duomenimis. Taip pat, Nutarimo projekte pateiktų siūlymų pagrindu nurodoma preliminarai SGD terminalo operatoriaus informacija, jog SGD krovinių kiekis 2021 m. laikotarpiui išliks panašus į 2020 m. lygį. Atsižvelgiant į pateiktą informaciją, Energetikos ministerija Nutarimo projektu siūlo nustatyti SGD terminalo būtinąjį kiekį – 2 tipinio dydžio krovinius per metus, t. y. 2021 m. sumažinti būtinojo kiekio tiekimą nuo 4 tipinio dydžio SGD krovinių iki 2. Formaliu vertinimu, paskirtojo tiekėjo krovinių kiekio sumažinimas gali daryti įtaką SGD terminalo technologiniam veikimui ir galimybei užtikrinti įstatymuose numatytus tikslus bei didinti SGD terminalo operacines sąnaudas, t. y. esant poreikiui pradėti dujinimo procesą ir tiekti gamtines dujas į perdavimo sistemą.

Energetikos ministerijos vertinimu, komerciniams terminalo naudotojams skirti SGD kroviniai patenkina SGD terminalo poreikį dėl būtinojo SGD kiekio terminale. Atkreiptinas dėmesys, jog komerciniai SGD terminalo naudotojų užsakomi SGD terminalo pajėgumai yra skirti komercinei veiklai, kuri atitinkamomis sąlygomis gali būti nenuspėjama arba koreguotis metų eigoje. Komercinių krovinių nepastovumas, taip pat galimybė krovinių gabenimo atsisakyti, sukuria aplinkybes, kurių visuma gali lemti, kad SGD terminalui bus reikalingas papildomas būtinojo kiekio tiekimo krovinsys, ypač, kai nepalankios SGD rinkos aplinkybės sutampa su mažiausiai paklausiu SGD terminalo veiklos laikotarpiu.

Atsižvelgiant į komercinių terminalo naudotojų verslo poreikius ir jų daromą įtaką sprendimams gabenti SGD krovinius į SGD terminalą, pažymėtina, kad SGD terminalo veikloje gali susidaryti nenuspėjamų situacijų, kai papildomas, viršijantis numatytą 2 krovinių dydį, būtinojo tiekėjo krovinsys bus reikalingas SGD terminale, siekiant palaikyti SGD terminalo technologinę būklę. Būtinojo tiekimo įpareigojimas yra specifinė veikla, kuri bet kuriomis rinkos sąlygomis užtikrina įstatymų keliamų tikslų SGD terminalui vykdymą, t. y. galimybę, esant poreikiui, tiekti gamtines dujas į perdavimo sistemą. Taip pat pažymėtina, jog didžioji dalis krovinių į SGD terminalą pristatoma metų eigoje bei tokios terminalo veiklos nuspėjamumas yra itin ribotas, lemiamas tiek pasaulinės SGD rinkos, tiek Lietuvos ar regiono gamtinių dujų poreikio bei oro sąlygų.

Apibendrinant visą pateiktą informaciją, svarbu pažymėti, jog SGD terminalo operatoriaus pareiga užtikrinti, jog SGD terminalas veiktų nepertraukiamai. Atitinkamomis SGD rinkos sąlygomis, komercinių terminalo naudotojų kroviniai gali užtikrinti dalį SGD terminalo veikimui būtino SGD kiekio terminale. Tačiau, atkreiptinas dėmesys, jog Nutarimo projektu siūlomas nustatyti 2 tipinių SGD krovinių dydžio SGD terminalo būtinasis kiekis gali būti pagrįstas ir taikomas tik įvertinus komercinių terminalo naudotojų pristatomų krovinių kiekį ir laikotarpius.

Būtinojo tiekimo tikslas – užtikrinti nepertraukiamą gamtinių dujų tiekimą į perdavimo sistemą. Priėmus Nutarimo projektą, minėto tikslo įgyvendinimui turėtų būti keičiamas paskirtojo tiekimo krovinių pristatymo mechanizmas, suteikiant galimybę SGD terminalo operatoriui identifikuoti galimas rizikas ir jų sprendimui pasitelkti papildomus paskirtojo tiekėjo SGD krovinius, kurie būtų pristatomi SGD terminalo operatoriaus nustatytą datą iš anksto (prieš sutartą laikotarpį) informavus paskirtąjį tiekėją. Minėtų sprendinių įgyvendinimas yra imlus laikui procesas. SGD terminalo operatorius dės maksimalias pastangas 2021 m. periodu įgyvendinti sprendinius, įtvirtinant galimybę SGD terminalo operatoriui koreguoti numatytą 2 būtinojo tiekimo krovinių pristatymo laiką

ir, esant objektyviam poreikiui, pasitelkti iki 2 papildomų būtinojo tiekimo krovinų. Susiklosčius minėtoms aplinkybėms ir SGD terminalo operatoriui identifikavus papildomų paskirtojo tiekėjo krovinų pristatymo būtinybę, iškiltų atitinkamų Vyriausybės sprendimų poreikis, numatant papildomų paskirtojo tiekėjo krovinų pristatymą. SGD terminalo operatoriaus vertinimu, siekiant užtikrinti SGD terminalo nepertraukiamą veikimą, gali būti vertinamos įvairios rinkos aplinkybės, įskaitant tiek būtinojo tiekimo dydį, tiek komercinių terminalo naudotojų planuojamus pristatyti krovinus į SGD terminalą, tačiau numatant aukščiau pateiktas papildomas rizikų valdymo priemonės.

SGD terminalo operatorius atkreipia dėmesį, jog Nutarimo projektu siūlomas SGD terminalo būtinojo kiekio nustatymas 2021 m. laikotarpiui yra pagrįstas komercinių terminalo naudotojų planuojamais pristatyti SGD kroviniais. 2021 m. sausio – rugsėjo mėnesių laikotarpiu SGD terminale yra patvirtinti 11 tipinio dydžio komercinių terminalo naudotojų krovinų. Vėlesniais SGD terminalo būtinojo kiekio nustatymo laikotarpiais (2022 – 2024 m.) būtina įvertinti galimas komercinių krovinų rinkos aplinkybes, susijusias rizikas bei jų sprendimui įtvirtinti SGD terminalo būtinojo kiekio, jo tiekimo sąlygų, procedūrų ir tokių krovinų pristatymo tvarką, kuri užtikrintų objektyviai pagrįsto SGD terminalo būtinojo kiekio panaudojimą, SGD terminalo technologinį veikimą ir įstatyme numatytų tikslų įgyvendinimą.

Pagarbiai

Komercijos direktorius

Mindaugas Navikas

ORIGINALAS SIUNČIAMAS NEBUS

Vaidotas Bručkus, V.Bruckus@kn.lt, tel. +370 695 48897.

